

TARPŽINYBINĖS VAIKO GEROVĖS TARYBOS PRIE LRV IR ŠEIMOS POLITIKOS KOMISIJOS PRIE SADM REKOMENDACIJOS

DĖL PAGALBOS VAIKAMS IR ŠEIMOMS, IŠGYVENANČIOMS SKYRYBŲ KRIZĘ

Tarpžinybinė vaiko gerovės taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Taryba) kartu su Šeimos politikos komisija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Komisija) išreiškia susirūpinimą augančiu skaičiumi skyrybų, kurioms būdingi įtempti santykiai tarp buvusių partnerių, nesutarimai ir ginčai, į kuriuos yra įtraukiami ir nepilnamečiai vaikai. Atsižvelgiant į situaciją, įvertinus Nacionalinės šeimos tarybos, kaip teikiančios Seimui patariamąją ir ekspertinę nuomonę formuojant nuoseklią šeimos politiką, 2022 m. gruodžio 8 d. rezoliuciją, Taryba kartu su Komisija kviečia savivaldybes skirti didesnę dėmesį šiai problemai ir didinti investicijas į specializuotas, į vaikų ir šeimų individualius poreikius nukreiptas paslaugas, kurios padėtų tiek tėvams, tiek specialistams, kurie dirba su vaikais ir šeimomis, tinkamai atpažinti vaiko išgyvenamas sudėtingas emocijas ir laiku suteikti tinkamą pagalbą. Tai yra paslaugos, kurios:

- ugdytų besiskiriančių tėvų gebėjimus atpažinti, suprasti ir kontroliuoti savo emocijas, skyrybų sukeltus jausmus, priimti skyrybų sukeltus pokyčius, nustatyti ribas tarp tėvų tarpusavio santykio ir kiekvieno iš tėvų santykio su vaiku, kad vaikai nebūtų įtraukiami į tėvų tarpusavio konfliktus, saugojama jų emocinė pusiausvyra;
- būtų skirtos padėti vaikams atpažinti, suprasti, tinkamai įvardinti ir išgyventi skyrybų sukeltus jausmus, emocijas ir priimti skyrybų sukeltus pokyčius
- sudarytų galimybes stiprinti vaikų pasitikėjimą įveikti sunkumus bei ugdytų įgūdžius, reikalingus naujiems iššūkiams įveikti;
- ugdytų tėvų žinias apie vaiko poreikius, jo jausmus ir emocijas dėl skyrybų, stiprintų abiejų tėvų atsakomybę už vaiko poreikių tinkamą užtikrinimą skyrybų metu ir po jų, pripažįstant tėvų lygiavertes teises ir pareigas vaiko atžvilgiu, jei kompetentingų institucijų nenustatyta kitaip, užkirstų kelią vaikų išnaudojimui tėvų tarpusavio nesutarimams ir ginčams spręsti, vaikų nuteikinėjimui prieš kitą iš tėvų;
- padėtų tėvams susitarti dėl bendravimo su vaiku ir lygiavertio rūpinimosi juo, tiek skyrybų metu, tiek po jų, paaiškintų ir padėtų tėvams suprasti bendravimo su vaiku tvarkos turinį, jos būtinuosius elementus, kad būtų užtikrintas tinkamas vaiko teisės bendrauti su abiem tėvais įgyvendinimas, bendraujant tokiais būdais, forma ir laiku, kuris labiausiai atitiks vaiko poreikius, atsižvelgiant į jo amžių, gyvenimo būdą, įpročius ir pan., bei norus;
- užtikrintų jas teikiančių specialistų nešališkumą abiejų tėvų atžvilgiu, padėtų tėvams, patiriantiems sunkumų dėl skyrybų, užtikrinti vaiko saugumą ir abiejų tėvų įsitraukimą į tolesnį vaiko gyvenimą, ugdymą ir šeimos bei vaiko poreikių užtikrinimą, bei perduotų svarbiausias žinias dėl vaiko savijautos, skyrybų poveikio jam, ir kt., atsižvelgiant į svarbiausius šeimos bei vaiko poreikius.

Toliau yra teikiamos pagrindinės rekomendacijos dėl paslaugų, skirtų vaikams ir šeimoms, išgyvenančioms skyrybas, plėtos savivaldybių lygmeniu.

PASLAUGŲ PLĖTRA

Taryba ir Komisija kviečia įvertinti Kompleksinių paslaugų šeimai projektų, vykdomų Lietuvos savivaldybėse, galimybes, siekiant suteikti pagalbą vaikams ir šeimoms skyrybų proceso metu. Šių projektų metu savivaldybės turi galimybes teikti vaikams ir šeimoms psichosocialines paslaugas, tėvystės įgūdžių ugdymo paslaugą, socialinės mediacijos paslaugas. Būtų tikslinga nukreipti dalį šių paslaugų suteikti pagalbą vaikams ir šeimoms skyrybų metu, pvz., užtikrinti specializuotas psichologo ir socialinio pedagogo konsultacijas ar mokymus skyrybų iššūkiams spręsti, pagalbai tėvams suprasti vaiko poreikius ir išgyvenamus jausmus skyrybų metu bei tinkamai padėti vaikui, taip pat pagalbai vaikams suvokti, išreikšti ir išgyventi dėl tėvų skyrybų patiriamus jausmus. Arba didinti psichologų, socialinių pedagogų, socialinio mediatoriaus kt. specialistų paslaugų, skirtų palaikyti ar atstatyti vaiko santykius su vienu iš tėvų ar abiem tėvais, padėti tėvams tinkamai vykdyti bendravimo su vaiku tvarką ir pan. apimtis.

Kviečiame ieškoti ir kitų tiek Lietuvos, tiek užsienio šalių gerųjų patirčių bei investuoti į naujas paslaugas vaikams ir šeimoms, išgyvenančioms skyrybų krizę.

NAUJOS PASLAUGOS IR NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ PATIRTYS

Tuo pačiu, tikslinga plėtoti naujas, specializuotas paslaugas vaikams ir šeimoms, išgyvenančioms skyrybų krizę. Kviečiame pasinaudoti ir nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) turima patirtimi, susipažinti su jų naujai diegiamomis paslaugomis, metodais šioje srityje. Skyrybų klausimais Lietuvoje dirba Šeimos santykių institutas, SOS vaikų kaimų Lietuvoje draugija, VŠI „Atsigręžk į vaikus“¹, Pagalbos paaugliams iniciatyva², Šeimos ir saviugdos centras „Bendrakeleiviai“, VŠĮ „Paramos vaikams centras“, kt. SOS vaikų kaimų draugija vykdo 2014-2021 Europos ekonominės erdvės mechanizmo „Sveikatos“ programos lėšomis finansuojamą „Vienos stotelės“ projektą. Jo metu taikoma metodika „No Kids in the Middle“³, skirta darbui su itin konfliktiškais skyrybas išgyvenančiomis šeimomis, ir kt.

Kviečiame aktyviau konsultuotis ir dirbti kartu su NVO paslaugų vaikams ir šeimoms plėtros ir prieinamumo didinimo⁴, įrodymais grįstų metodikų klausimais.

VISUOMENĖS PSICHIKOS SVEIKATOS STIPRINIMO PASLAUGŲ INTEGRAVIMAS

Skyrybos ir jų mastas Lietuvoje yra vienas iš labiausiai paplitusių psichikos sveikatos rizikos veiksnių, dėl kurių neretai nukenčia suaugusių gyventojų ir vaikų psichologinė gerovė, kyla psichikos sveikatos sunkumų. Svarbu, kad sprendžiant skyrybų atvejus pagal poreikį būtų pasitelkiamos savivaldybės visuomenės sveikatos biure teikiamos psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugos. Taryba ir Komisija kviečia tokias paslaugas įtraukti kaip vieną pagalbos formų ir aktyviau komunikuoti gyventojams apie galimybes gauti anoniminę specialistų pagalbą tiek individualiai, tiek grupėje. Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų tikslas – padėti vaikams ir suaugusiems, kuriems pasireiškia psichikos sveikatos sunkumų dėl sudėtingų gyvenimiškų situacijų, tokių kaip skyrybos, darbo netekimas, netektis ir pan., rasti būdus juos įveikti, išmokyti konkrečių technikų ir (ar) metodų problemoms spręsti ir taip gerinti savijautą. Šių paslaugų turinys ir apimtys kasmet kiekvienos savivaldybės teritorijoje gali būti planuojamos pagal vietos bendruomenių poreikius, todėl Tarybos ir Komisijos nariai kviečia savivaldybės administracijos atstovus aktyviai bendradarbiauti vertinant minėtų paslaugų įgyvendinimą, plėtros ar integracijos poreikius savivaldybės teritorijoje.

TINKAMA, DRAUGIŠKA VAIKAMS APLINKA

Teikiant paslaugas vaikams ir šeimoms, reikšmingą įtaką pasaugų kokybei ir teikiamos pagalbos sėkmei turi ir fizinė paslaugų/pagalbos teikimo aplinka. Vaikai, kuriems reikia paslaugų ir pagalbos, dažniausiai yra jautrioje situacijoje – jie išgyvena sudėtingus jausmus, nerimą, įvairias baimes, skyrybų metu tai gali būti ir lojalumo tėvams konfliktas, nuovargis dėl tėvų konfliktų ir pan. Todėl fizinė aplinka taip pat turi poveikį vaikui ir jo savijautai. Atsižvelgiant į tai, kad konfliktinių skyrybų atveju gali būti nustatoma tokia bendravimo su vienu iš tėvų tvarka, kai susitikimai vyksta neutralioje aplinkoje (pvz., paslaugų centre), kviečiame visas savivaldybes ieškoti galimybių ir užtikrinti tinkamas sąlygas vaikams draugiškai bei emociškai saugiai aplinkai sukurti. Tokia aplinka turi būti jauki, saugi, pritaikyta vaikams, kuo mažiau priminti įstaigą ar instituciją. Būtų tikslinga turėti specialistų, kurie gebėtų ir galėtų skirti laiko tinkamai paruošti tiek vaikus, tiek tėvus tokiems susitikimams, atsakyti į vaikams kylančius klausimus.

SPECIALISTŲ ŽINIOS SKYRYBŲ KLAUSIMAIS

Taryba ir Komisija atkreipia dėmesį, kad skyrybos turi stiprų poveikį vaikams, jų savijautai, sukelia vaikams daug išgyvenimų, nerimo. Tai daro didelę įtaką visoms vaiko gyvenimo sritims – ne tik jo santykiams su tėvais, bet ir elgesiui mokykloje, galimybei gauti reikiamas sveikatos, socialines, kt. paslaugas bei sėkmingai dalyvauti ugdymo(si) procese, santykiams su bendraamžiais ir kitais aplinkiniais, kt. Todėl svarbu, kad ne tik socialines paslaugas vaikui ir šeimai teikiantys specialistai gebėtų tinkamai padėti vaikui, bet ir kitų sričių specialistai turėtų pagrindines žinias ir gebėjimus atpažinti besiskiriančių šeimų vaikų poreikius ir padėti jiems tinkamai adaptuotis naujomis gyvenimo sąlygomis. Kviečiame daugiau investuoti ir į specialistų kompetencijų ugdymą, įtraukiant į mokymus, supervizijas, seminarus ar kitokio pobūdžio veiklas ne tik socialinius darbuotojus, atvejo vadybininkus, vaiko teisių apsaugos specialistus, socialinius pedagogus ar kitus švietimo pagalbos specialistus pedagogus, bet taip pat ir kitus sveikatos, kultūros, teisėsaugos ir teisėtvarkos sričių specialistus. Visiems šiems specialistams yra svarbios žinios ir gebėjimai, leidžiantys atpažinti vaikų, išgyvenančių tėvų skyrybas, patiriamas socialines-emocines ir elgesio problemas, gebėti taikyti priemones, kaip sumažinti pasikeitusių šeimos aplinkybių sukeltą nerimą, trikdantį vaiko įprastą gyvenimą, inicijuoti

¹ <https://atsigrezk.lt/projektai/>

² <https://ppi.lt/paslaugos/vykdomi-projektai/>

³ Justine van Lawick, Margreet Visser *No Kids in the Middle: Dialogical and Creative Work with Parents and Children in the Context of High Conflict Divorces*. Prieiga per internetą: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/anzf.1091>

⁴ Daugiau informacijos: <http://www.nvo vaikamskonfederacija.lt/>

tvarų įvairių sričių specialistų bendradarbiavimą (partnerystę), apimančią pagalbos vaikui tinklo kūrimą ir užtikrinantį vaiko mokymąsi, sveikatos priežiūrą ir kt. Bendras specialistų darbas ir bendras atvejo sprendimas, tarpusavyje derinant skirtingų sektorių pagalbą yra vienas iš svarbiausių sėkmingos pagalbos vaikui aspektų. Toks bendradarbiavimas turėtų apimti ir tarpdisciplininį atvejo aptarimą, įtraukiant vaiko gerovės komisijas.

Atkreipiame dėmesį, kad dažnai vaikų elgesio problemos, sunkumai mokykloje, suprastę akademiniai pasiekimai ar pablogėjusi fizinė vaiko sveikata yra susijusios su suaugusiųjų – vaikų tėvų – konfliktais, nesutarimais ar kitomis sudėtingomis situacijomis ar krizėmis šeimoje. Vaikų emocijos veikia tiek jų elgesį, tiek mokymąsi, tiek fizinę savijautą ar psichologinę būseną, todėl siekiant sėkmingai padėti vaikui, turi būti įvertinti visi jo aplinkoje esantys trikdžiai ir galimos rizikos, kompleksinė pagalba turi būti orientuota ne tik į vaiko elgesio koregavimą, o pirmiausia į jo aplinkoje esančių dirgiklių ir kitų vaiko elgesį veikiančių aplinkybių pašalinimą ir (ar) jų poveikio vaikui mažinimą. Tai reiškia, kad kiekvienu atveju turi būti dirbama ne tik su vaiku, bet ir jo šeima bei kita artimąja aplinka. Su vaiku dirbantys specialistai turi gebėti suprasti, kad vaikas negali atsiriboti nuo savo kasdienio gyvenimo poveikio jo savijautai, elgesiui, sveikatai, ugdymui. Vaiko gyvenimo situacijos daro įtaką jo akademiniam pasiekimams, motyvuotam dalyvavimui ugdymo(si) procese, sprendžiant su jo sveikata bei savijauta susijusias problemas. Situacijos supratimas ir tinkamų sąlygų vaikui sudarymas sudėtingo tėvų skyrybų laikotarpio metu yra labai svarbus, siekiant apsaugoti vaikus nuo iškritimo iš švietimo sistemos, laiku užtikrinant sveikatos, švietimo, socialinę ir kt. pagalbą, sprendžiant kitus iššūkius, kad būtų tinkamai užtikrintos vaiko teisės ir teisėti interesai.

Todėl yra labai svarbios specialistų kompetencijos, įvertinant vaiko, esančio skyrybų situacijoje, poreikius bei vaiko tėvų žinias, gebėjimus ir įgūdžius tuos poreikius atliepti. Vaiko poreikių ir tėvų galimybių juos atliepti įvertinimas yra ta specialistų (atvejo vadybininkų, socialinių darbuotojų, vaiko teisių apsaugos specialistų, kt.) kompetencija, kuriai būtina skirti daugiau dėmesio, nes būtent nuo šios kompetencijos priklauso pagalbos vaikui ir jo šeimai sėkmė (jei specialistas geba tinkamai identifikuoti vaiko ir šeimos poreikius, jis gebės parinkti ir tinkamas pagalbos priemones).

INDIVIDUALI SITUACIJA

Taryba ir Komisija atkreipia dėmesį, kad svarbu plėtoti ir užtikinti tokių paslaugų prieinamumą, kurios geriausiai atitiktų individualius kiekvienos šeimos ir vaiko poreikius, jų specifinę situaciją. Taryba su Komisija išreiškia susirūpinimą, kad praktikoje tėvams dažnai yra skiriamos tos paslaugos, kurios yra lengviausiai prieinamos, o ne tos, kurių šeimai ir vaikams iš tikrųjų reikia. Pvz., dažnai tėvams yra paskiriama lankyti pozityvios tėvystės kursus (grupes), kurie yra bendro pobūdžio, ne visada orientuojasi į specifinę šeimos situaciją ar šeimoje augančių vaikų amžių ir to amžiaus vaiko raidos specifiką. Tuo tarpu, konfliktinių skyrybų metu atvejais pirmiausia būtų tikslinga padėti tėvams tinkamai spręsti jų tarpusavio santykių klausimus ir padėti atrasti būdus bei galimybes kartu tinkamai pasirūpinti vaiku. Tai skirtingas pagalbos poreikis nei tėvystės įgūdžių ugdymas.

Primename ir apie kitas prieinamas įrodymais grįstas paslaugas, įgyvendinamas Lietuvoje bei kviečiame savivaldybes aktyviau jomis naudotis.

Prie tokių paslaugų galima priskirti Šeimos konferencijos metodą, kai pati šeima yra įgalinama sėkmingai spręsti savo sudėtingą situaciją. Šeimos konferencijos specialistai yra paruošti teikti paslaugas bet kurioje Lietuvos savivaldybėje⁵.

Atkreiptinas dėmesys, kad mokiniams adaptuotis mokykloje, spręsti jų lankomumo, užimtumo, elgesio ir socialines problemas padeda socialinis pedagogas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 428 „Dėl Profesinių standartų rengimo, atnaujinimo ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 25 punktu, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro direktoriaus 2019 m. liepos 19 d. įsakymo Nr. V1-143 „Dėl švietimo sektoriaus ir bibliotekų veiklos profesinio standarto patvirtinimo“ 16 ir 19 kvalifikacijoje „Socialinis pedagogas“ kaip būtinoji socialinio pedagogo kompetencija nurodoma: „Taikyti mediaciją padedant mokiniams spręsti konfliktus“ ir „Taikyti mediaciją socialinio konflikto šalims“ (atitinkamai LTKS VI ir LTKS VII). Mediacijos paslaugas būtina plėsti, užtikrinant didesnės grupės specialistų kompetencijas taikyti mediaciją bei į motyvuoti ir įtraukti į mediacijos procesą ir šeimą⁶. Kviečiame savivaldybes ieškoti galimybių užtikrinti ilgesnės, šeimų poreikius atitinkančios, trukmės mediacijos paslaugas.

⁵ Daugiau informacijos: <http://www.nvovaikamskonfederacija.lt/>

⁶ <https://www.svietimonaujienos.lt/pagalbos-specialistai-praktikuos-tarpininkavima-mediacijos-metodu/>,
<https://docplayer.org/99652995-Mediacijos-vadovas-socialiniams-pedagogams.html>

VAIKO TEISĖ I DALYVAVIMA

Taryba ir Komisija atkreipia dėmesį, kad visais atvejais, kai yra priimami sprendimai, turintys tiesioginę ar netiesioginę įtaką vaiko gyvenimui, būtina sudaryti tinkamas sąlygas vaikų dalyvavimui ir jų nuomonės išklausymui. Svarbu, kad vaiko nuomonės išklausimas nebūtų tik formali sąlyga, o viso pagalbos vaikui ir šeimai teikimo proceso integrali dalis⁷. Kviečiame savivaldybes investuoti į specialistų – socialinių darbuotojų, atvejo vadybininkų, švietimo pagalbos specialistų, kt. – kompetencijas, susijusias su vaiko nuomonės išklausymu. Tokius gebėjimus turėtų turėti ne tik vaiko teisių apsaugos specialistai, bet ir kiekvienas specialistas, kurio funkcijos apima pagalbos, paslaugų ir kitų paramos priemonių teikimą vaikams ir šeimoms.

Taryba ir Komisija atkreipia dėmesį, kad svarbu užtikrinti tinkamas sąlygas vaikui išsakyti savo nuomonę visais su skyrybomis susijusiais klausimais ir į ją tinkamai atsižvelgti, padėti tėvams išgirsti vaiką ir kartu spręsti vaikui svarbius klausimus. Vaikams gali būti reikšmingi aspektai, į kuriuos suaugusieji neatsižvelgia arba laiko juos nesvarbiais, nors jie turi didelę įtaką vaiko savijautai ir tolimesniam gyvenimui. Pvz., vieno iš Europos Tarybos organizuoto renginio metu vaikų atstovai (vaikai – jaunieji delegatai, atstovaujantys vaikų balsui) išsakė nuomonę, kad suaugusieji dažnai negirdi vaikams svarbių minčių, laikydami jas smulkmena arba nereikšmingu įvykiu, nors vaikams tai yra esminė jų gyvenimo dalis. Prie tokių klausimų vaikai paminėjo nerimą dėl to, su kuo skyrybų atveju liks gyventi šeimos naminiai gyvūnai, kurie vaikams yra labai svarbūs. Jei vaikų nerimas, klausimai, emocijos bus nuvertinamos kaip nereikšmingos, nesvarbios, juokingos ir nespęstinos, tai didina riziką dėl gilėjančio neigiamo poveikio vaikų savijautai ir bendrai, psichinei sveikatai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta Taryba ir Komisija kviečia savivaldos lygmeniu dirbančius specialistus stiprinti galimybes vaikams dalyvauti ir išsakyti savo nuomonę pagalbos ir paslaugų vaikams ir šeimoms teikimo procese, sukuriant tam vaikams draugišką, saugią aplinką, tinkamai atsižvelgiant į vaikų išsakytą nuomonę, atsakant į vaikams kylančius klausimus, suteikiant jiems visą reikalingą informaciją, įgalinančią juos dalyvauti sprendimų priėmimo procese ir suteikiant vaikams grįžtamąjį ryšį apie tai, kaip buvo atsižvelgta ar neatsižvelgta į jų nuomonę, bei dėl kokių priežasčių. Tuo pačiu, svarbu užtikrinti, kad vaikas neprisiimtų atsakomybės ar nejaustų turintis prisiimti atsakomybę už tai, kas vyksta – skyrybų proceso metu vaikas išgyvena daug sudėtingų jausmų, dažnai kaltina ir save dėl tėvų skyrybų, todėl lengvai prisiima atsakomybę už situaciją dėl besiskiriančių tėvų ir patiria lojalumo konfliktą. Atitinkamai, išorinis vaiko saugumas nebūtinai reiškia vidinį saugumą, todėl sudarant galimybę vaikui išsakyti nuomonę dėl pagalbos, paslaugų teikimo, specialistui kartu svarbu užtikrinti, kad vaikas netaptų atsakingas už priimtus sprendimus ar tėvų išpareigojimus, ir pan.

ABIEJŲ TĖVŲ LYGIOS TEISĖS

Civilinis kodeksas nustato, kad tėvo ir motinos teisės ir pareigos savo vaikams yra lygios, taip pat ir tais atvejais, kai tėvai nutraukia santuoką ar gyvena skyriumi. Abu tėvai turi lygias teises ir pareigas dorai auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, rūpintis jų sveikata, išlaikyti juos, atsižvelgdami į jų fizinę ir protinę būklę sudaryti palankias sąlygas visapusiškai ir harmoningai vystytis, kad vaikas būtų parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje. Tai vienas iš principų, kuriais vadovaujantis teikiama pagalba šeimoms, išgyvenančioms skyrybų krizę. Jei dirbama su smurto artimoje aplinkoje atveju arba konfliktiškais skyrybomis, svarbu, kad savivaldybėse būtų paruošti specialistai padėti tėvams įgyvendinti savo pareigas ir teises vaiko atžvilgiu, pvz., organizuojant tėvų (vieno iš tėvų) ir vaiko susitikimus dalyvaujant specialistams vaikui draugiškoje aplinkoje.

SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE ATVEJAI

Taryba ir Komisija atkreipia dėmesį, kad smurto artimoje aplinkoje atvejai reikalauja iš specialistų ypatingų specifinių žinių ir gebėjimų tinkamai suteikti pagalbą, paslaugas ir kitą reikalingą paramą nuo smurto nukentėjusiems vaikams ir jų tėvams. Smurto artimoje aplinkoje atvejais yra būdinga specifinė santykių tarp aukos ir smurtautojo dinamika, kuri apima paslėptos manipuliacijos, nelygių galių, netiesioginio poveikio aukai ir kitus aspektus, kurių supratimas yra labai reikšmingas sėkmingam darbui su tokiais atvejais bei smurtą patyrusios aukos apsaugai ir teisėtų interesų užtikrinimui. Todėl kiekvieną kartą sprendžiant atvejus, susijusius su smurtu artimoje aplinkoje, kviečiame į pagalbos procesą įtraukti švietimo pagalbos ugdymo institucijose atstovus, vaiko gerovės komisijų narius ir atstovus specializuotos kompleksinės pagalbos centrų, kurių kontaktinius duomenis rasite čia:

<https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/lt/veiklos-sritys/seima-ir-vaikai/seimos-politika/smurto-artimoje-aplinkoje-prevencija/specializuotos-pagalbos-centru-kontaktai>
<https://www.specializuotospagalboscentras.lt/asociacija/>

⁷ Daugiau: <http://www.lduk.lt/inovacijos/>

Primintina, kad Atvejo vadybos tvarkos aprašo VI skyrius nustato, kad tais atvejais, kai atvejo vadyba šeimoje pradėta arba atvejo vadybos proceso metu paaiškėja, kad šeimoje įtariamasis ar užfiksuotas smurtas artimoje aplinkoje, į atvejo vadybos procesą gali būti įtraukiami specializuotų kompleksinės pagalbos centrų atstovai.

Taip pat primintina, kad kompleksinė pagalba vaikams, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje yra teikiama nevyriausybinių organizacijų, finansuojant valstybės lėšomis pagal priemonę „Organizuoti kompleksinių paslaugų teikimą vaikams, nukentėjusiems nuo smurto ar netiesioginio smurto artimoje aplinkoje (liudytojams), ir jų šeimų nariams“. Šių organizacijų sąrašą galima rasti čia: <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/seima-ir-vaikai/vaiko-teisiu-apsauga/smurto-pries-vaikus-prevencija>.